

Sygn. akt V KZ 16/14

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba

w sprawie **R. S.**,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 27 maja 2014r.,

zażalenia skazanego na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału IV Karno -
Odwoławczego Sądu Okręgowego w P. z dnia 13 lutego 2014r. (IV WKK [...])

o odmowie przyjęcia kasacji,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazać do
ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P.**

UZASADNIENIE

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Bezsprzecznie ma rację Przewodnicząca Wydziału IV Karno –
Odwoławczego Sąd Okręgowy w P. stwierdzając, że zgodnie z dyspozycją
art. 526§2 k.p.k. kasacja, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinna być
sporządzona i podpisana przez adwokata. Niewątpliwie też kasację złożoną
w niniejszej sprawie skazany sporządził osobiście i pomimo wezwania,
nie uzupełnił w terminie braku formalnego tego pisma, poprzez sporządzenie go
i podpisanie przez adwokata.

Ma jednak również rację skarżący wskazując, że bezpośredniej przyczyny
zaistnienia opisanej powyżej sytuacji upatrywać należy w zarządzeniu z dnia 18

października 2013r. o odmowie wyznaczenia skazanemu R. S. adwokata z urzędu dla potrzeb postępowania kasacyjnego.

Niewątpliwie też, zgodnie z dyspozycją art. 528§1 pkt 2 k.p.k., na odmowę wyznaczenia adwokata w celu sporządzenia kasacji, środek odwoławczy nie przysługuje.

Jednocześnie jednak, **niemożność zaskarżenia odmownych decyzji sądu odwoławczego wymienionych w art. 528 § 1 k.p.k. nie wyklucza definitywnie możliwości kwestionowania przez stronę prawidłowości decyzji podjętej w tym przedmiocie. Wynika ona z treści art. 528 § 2 k.p.k.** Odpowiednie zastosowanie art. 447 § 3 k.p.k. należy bowiem rozumieć, jako upoważnienie do podniesienia w zażaleniu składanym na zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji (art. 530 § 3 k.p.k.) tych zarzutów, które nie mogły stanowić przedmiotu odrębnego zażalenia z uwagi na treść art. 528 § 1 k.p.k. (por. postanowienie Sąd Najwyższy z dnia 17 stycznia 2008r. – sygn. akt V KZ 82/07, czy S. Zabłocki [w:] Z. Gostyński i in., *Kodeks Postępowania Karnego - Komentarz*, 2004, t. III, s. 558 – 559). Na konieczność poddania kontroli instancyjnej decyzji o odmowie ustanowienia obrońcy z urzędu wskazał również Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 8 października 2013r. (sygn. akt K 30/11). Bezspornie zaś, ogólny wzorzec postępowania w tym zakresie, ukształtowany został w art. 78 Konstytucji RP.

Wskazaną w art. 447§3 k.p.k. „apelację” – do której odpowiedniego stosowania odsyła ustawodawca – należy odnosić właśnie do zażalenia na zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji, nie zaś samej kasacji. To właśnie zarządzenie ma bowiem charakter kończącego postępowanie w sprawie. Możliwość zaś podnoszenia zarzutów o omawianym charakterze jedynie w kasacji, byłaby czysto iluzoryczna, gdyż w takiej sytuacji, do przyjęcia samej kasacji, na ogół, by nie doszło, skoro byłaby ona dotknięta brakami formalnymi w postaci nie sporządzenia jej przez adwokata, czy też analogicznie, nie uiszczenia opłaty.

Przechodząc zaś bezpośrednio na grunt kontroli zarządzenia z dnia 18 października 2013r. o odmowie przyznania skazanemu R. S. obrońcy z urzędu dla potrzeb postępowania kasacyjnego, zgodzić się należy ze skarżącym, że zaprezentowane w uzasadnieniu tej decyzji oceny Sądu Okręgowego mają charakter dowolny. Przede wszystkim, nie odnoszą się one do realnej sytuacji

majątkowej skazanego, która nie podlegała przecież bardziej szczegółowemu badaniu, lecz do pewnego wzorca hipotetycznego, który wykreowany został stwierdzeniem, że „skazany jest młodym i zdrowym mężczyzną, który może i powinien pracować”. Zauważyć jednak wypada, że ustawa, w art. 78§1 k.k. odsyła do konieczności wykazania, że nie jest się w stanie ponieść kosztów obrony **bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny**. Badaniu podlega zatem stan majątkowy oskarżonego (skazanego) w czasie, gdy składa on wniosek o ustanowienie obrońcy z urzędu. Wyznaczenie obrońcy z urzędu nastąpić winno zatem zarówno w sytuacji, gdy oskarżony w ogóle nie ma środków na pokrycie kosztów obrony z wyboru, jak również wówczas, gdy pewnymi środkami dysponuje, jednakże pokrycie tych kosztów spowodowałoby, że oskarżony nie byłby w stanie zapewnić środków utrzymania dla siebie i swojej rodziny, na podstawowym poziomie. Nie można równocześnie przyjmować, że wyznacznikiem tej sytuacji majątkowej, mogłyby być hipotetyczne możliwości zarobkowe oskarżonego.

Zauważyć wypada też, że skazany we wniosku, przedstawił swe zobowiązania nie tylko wobec ZUS, ale również wynikające z kosztów wynajmu mieszkania, kosztów jego eksploatacji i innych, związanych z utrzymaniem. Jak wynika z uzasadnienia zarządzenia z 18 października 2013r. kwestie te nie były już brane pod uwagę przez Sąd. Jeżeli zaś kwestionowano wiarygodność oświadczenia złożonego w tym przedmiocie, powinno to zostać oparte o wezwanie o wykazanie odpowiednich danych lub o dokonanie samodzielnych ustaleń, choćby w oparciu o wywiad kuratorski, czy informację z Urzędu Skarbowego.

W tej sytuacji, zarzuty podniesione w zażaleniu skazanego, należy uznać za zasadne.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien mieć na względzie, nie tylko to, czy złożona przez skazanego kasacja odpowiada warunkom formalnym, ale również to, że jej braki, pozostają w bezpośrednim związku z wadliwym rozpoznaniem wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu, a w konsekwencji, że wniosek ten wymaga również ponownego rozpoznania.

Kierując się przedstawionymi względami, Sad Najwyższy orzekł, jak na wstępie.